

30 stycznia 1931 r.

F426 9/26

URZĄD PATENTOWY

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

OPIS PATENTOWY

Nr 12812.

Kl. 72 d 3.

Akciová Společnost, dříve Škodovy Závody v Plzni
(Praga, Czechosłowacja)
i Bohdan Pantofliček
(Pilzno, Czechosłowacja).

Złożona łuska nabojoya.

Zgłoszono 28 listopada 1929 r.

Udzielono 9 grudnia 1930 r.

Pierwszeństwo: 21 stycznia 1929 r. (Czechosłowacja).

Przedmiotem wynalazku jest podwójna łuska nabojoya, która ma na celu zapewnienie skutecznego wyrzucania łusek po strzale przy stosowaniu ładunków dających wysokie ciśnienie i umożliwienie zmiany ładunków przy jednolitych nabojach, a wreszcie zaoszczędzenie mosiądzu, ponieważ wynalazek umożliwia stosowanie odpowiedniej stali w znacznej ilości.

Podwójne łuski są już znane, lecz szerszemu ich zastosowaniu przeszkadzały głównie trudności wyrzucania po strzale. Stosowanie części ze stali w pożądanej ilo-

ści nie było również możliwe. Wynalazek usuwa te wady, a do tego przyczynia się głównie urządzenie wewnętrznej skróconej łuski umożliwiającej nienaganne działanie.

Łuska nabojoya składa się z płaszcza 1 posiadającego kryzę 2, na którą zachodzi brzeg 3 dna 4 łuski. Dno 4 łuski, wykonane ze stali o odpowiednich właściwościach, posiada nasadę 5, która jest znacznie wyższa, niż kryza łuski nabojoyej tak, że powierzchnia stykowa 6 dna skróconej stalowej łuski i nasady 5 znajduje się dość wy-

soko nad kryzą łuski, a więc w miejscu skutecznie osłanianem przez ścianki lufy działa.

Wykonanie płaszcza 1 właściwej łuski naboowej nie przedstawia trudności ani pod względem materiału, ani też pod względem kształtu. Ze względu na skuteczne uszczelnienie krótkiej łuski należy tak wykonać płaszcz, by jego wytrzymałość w kierunku promieni była większa, niż wytrzymałość uszczelniającego mankietu 7 skróconej łuski. Ze względu na uszczelnienie jest bardzo ważne, by luz mankietu uszczelniającego w płaszczu 1 był możliwie mały, względnie by mankiety 7 był wsunięty w płaszcz 1 możliwie bez luzu.

Ponieważ elastyczność płaszcza 1, konieczna do skutecznego wyrzucania łuski po wystrzale, czyli rozszerzanie się płaszcza przy wystrzale, a zwłaszcza następne jego kurczenie się, są uzależnione od odpowiedniego działania skróconej łuski, to jasne jest, iż te łuski należy zwrócić specjalną uwagę. W pierwszym rzędzie należy specjalnie uwzględniać mankiety 7 i wykonanie dna mankietu, jak również sposób przymocowania mankietu do nasady dna łuski naboowej.

Według wynalazku dno 8 mankietu posiada otwór o możliwie dużej średnicy wewnętrznej 9, co umożliwia sprężyste odkształcanie się płaszcza 7 w miejscach w pobliżu dna bez powstawania stałego odkształcenia dna 8. Według wynalazku konieczne jest, by wymiary materiału w przejściu mankietu 7 na dno 8 były tak dobrane, by natężenie w dnie względnie w kołnierzu przy sprężystym odkształceniu w kierunku promieni nie przekraczało granicy sprężystości użytego materiału. Nadto mankiety uszczelniające celem swobodnego odkształcania się jest oddzielony od dna łuski naboowej i tylko szczelnie osadzony i tak umocowany, że dno 8 mankietu może się bez przeszkód odkształcać,

przyczem odkształcanie się nie przenosi się na dno 4 łuski naboowej, na które ze względu na ciśnienie w lufie działa używa się dostatecznie wytrzymałego materiału, by osiowe odkształcenie nie mogło wogóle nastąpić. W tym celu przyciska się dno mankietu 8 do dna 4 łuski naboowej zapomocą nakrętki 10, poczem pomiędzy dno 8 mankietu i nakrętkę 10, względnie pomiędzy dno 8 i dno 4 łuski naboowej, wkłada się jedną lub kilka części 11, 12, otrzymujących przy dociąganiu naśrubka określone, osiowe, sprężyste odkształcenie.

Inny przykład wykonania sprężystej i równocześnie uszczelniającej wkładki 11 przedstawia fig. 2, gdzie wkładka 11 zapobiega równocześnie wnikaniu gazów prochowych pomiędzy dno 8 i dno 4 łuski naboowej. Można oczywiście wykonać nakrętkę 10 w ten sposób, by umożliwiała pewne osiowe, sprężyste odkształcenie, jak to przedstawia fig. 3. W tym przypadku dobrze jest wykonać sprężystą wkładkę 11 równocześnie, jako wkładkę uszczelniającą, używając do tego odpowiedniego materiału, np. glazurowanej tektury lub podobnego materiału. Dobrze jest również pokryć powierzchnie stykowe dna mankietu, względnie wkładki, grafitem, by tarcie było możliwie małe. Można również nadać dnu 8 mankietu 7 kształt, przedstawiony na fig. 4. Wreszcie do specjalnych celów mankiety 7 może posiadać płaszcz ochronny 13 (fig. 5), zapobiegający pofalowaniu się brzegu 14 mankietu, przez co osiąga się najskuteczniejsze możliwe uszczelnienie przy najmniejszej wysokości 15 mankietu uszczelniającego.

Zastrzeżenia patentowe.

1. Złożona łuska naboowa, znamieną tem, że dno zewnętrznej łuski posiada wysoką nasadę, wobec czego wewnętrzna łuska leży znacznie wyżej kryzy łuski naboowej, przyczem dno wewnętrznej łuski

posiada otwór o możliwie dużej średnicy w tym celu, by przy sprężystem odkształceniu się mankietu wewnętrznej łuski w kierunku promieni, zwłaszcza w miejscach około dna, odkształcanie się dna było również sprężyste.

2. Złożona łuska nabojoya według zastrz. 1, znamienna tem, że pomiędzy nakrętką a dnem wewnętrznej łuski, a także pomiędzy dnem wewnętrznej łuski a dnem łuski nabojoyej lub tylko pomiędzy dnem wewnętrznej łuski a dnem łuski nabojoyej, są włożone sprężyste wkładki, które zarazem uszczelniają.

3. Złożona łuska nabojoya według

zastrz. 1 i 2, znamienna tem, że uszczelniający mankiety posiada wewnętrzny płaszcz ochronny, przylegający z najmniejszym luzem do brzegu mankietu, który zapobiega pofalowaniu się brzegu mankietu, osiągając przez to najsukutechniejsze uszczelnienie przy najmniejszej wysokości mankietu uszczelniającego.

Akciová Společnost, dříve
Škodovy Závody v Plzni.
Bohdan Pantoflíček.
Zastępca: Dr. inż. M. Kryzan,
rzecznik patentowy.

